

Ocena jakości powietrza jest drugą pięcioletnią oceną wykonaną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Została wykonana zgodnie ze „Wskazówkami do przeprowadzenia drugiej pięcioletniej oceny jakości powietrza wykonanej na mocy art. 88 ustawy – Prawo ochrony Środowiska i do określenia wymagań w zakresie systemu ocen rocznych dla SO₂, NO₂, NO_x, PM10, Pb, CO, C₆H₆ i O₃ (aktualizacja wskazówek z 2000 roku)”, opracowanymi przez Instytut Ochrony Środowiska na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska i akceptowanymi przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

W związku z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 129 poz. 902 z późn. zm.), w drugiej ocenie pięcioletniej uwzględniono zmienione definicje stref, przyjmując strefy określone w projekcie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza.

Mając powyższe na uwadze ocena została wykonana wg kryterium ochrony zdrowia w odniesieniu do takich substancji jak:

- benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla w 21 strefach, w tym dwie aglomeracje,
- pył zawieszony PM10 i ołów w 10 strefach, w tym dwie aglomeracje,
- ozon w 3 strefach, w tym dwie aglomeracje,

oraz wg kryterium ochrony roślin dla:

- dwutlenku siarki i tlenków azotu w 17 strefach,
- ozonu w jednej strefie.

Ocena jest zgodna z kryteriami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie oceny poziomów w substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 87 poz. 798).

Natomiast w oparciu o „Wskazówki do przeprowadzenia drugiej pięcioletniej oceny jakości powietrza...”, strefy o najwyższych poziomach stężeń, wymagające intensywnych programów pomiarowych, zaliczono do klasy 3, strefy o niskich poziomach stężeń do klasy 1.

W ocenie jakości powietrza wg kryterium ochrony zdrowia uzyskano następujące wyniki dla niżej wymienionych substancji:

- benzen – 8 stref, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania, w tym 6 stref klasy 3a i 2 strefy klasy 3b, w których występują wartości wyższe niż poziom dopuszczalny oraz 13 stref klasy 2, w których najwyższe stężenia w strefie są niższe niż górny próg oszacowania,
- dwutlenek siarki – 8 stref, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania, w tym 2 strefy klasy 3a i 6 stref klasy 3b, w których występują wartości wyższe niż poziom dopuszczalny oraz 13 stref klasy 1b, w których najwyższe stężenia w strefie są niższe niż dolny próg oszacowania,
- dwutlenek azotu – 3 strefy klasy 3a, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania, 1 strefa klasy 2, w której najwyższe stężenia w strefie są niższe niż górny próg oszacowania oraz 17 stref klasy 1b, w których najwyższe stężenia w strefie są niższe niż dolny próg oszacowania,
- tlenek węgla – 3 strefy klasy 3a, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania, 1 strefa klasy 2, w której najwyższe stężenia w strefie są niższe niż górny próg oszacowania oraz 17 stref klasy 1b, w których najwyższe stężenia w strefie są niższe niż dolny próg oszacowania,
- ozon - 3 strefy klasy 3b, w których występują wartości wyższe niż górny próg oszacowania i poziom dopuszczalny,

- pył zawieszony PM10 – 10 stref, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania, w tym 2 strefy klasy 3a i 8 strefy klasy 3b, w których występują wartości wyższe niż poziom dopuszczalny,
- ołów – 10 stref klasy 1b, w których najwyższe stężenia w strefie są niższe niż dolny próg oszacowania

W ocenie jakości powietrza wg kryterium ochrony roślin uzyskano następujące wyniki dla niżej wymienionych substancji:

- dwutlenek siarki – 17 stref klasy R3, w których poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania,
- tlenki azotu – 17 stref klasy R1, w których poziom stężeń jest niższy niż górny próg oszacowania,
- ozon – 1 strefa klasy R3, w której poziom stężeń jest wyższy od górnego progu oszacowania.

Zgromadzone informacje o rozkładzie stężeń zanieczyszczeń na obszarze stref umożliwiły określenie metod, jakimi powinny być dokonywane oceny roczne dla poszczególnych substancji. Pomiary w stałych punktach określonych z uwagi na ekspozycję ludności powinny być prowadzone we wszystkich strefach dla benzenu, pyłu zawieszono PM10 i ozonu oraz w 8 dla dwutlenku siarki, w 4 dla dwutlenku azotu i w 4 dla tlenku węgla. Natomiast pomiary w punktach określonych z uwagi na ekspozycję roślinności powinny być prowadzone we wszystkich strefach dla dwutlenku siarki i ozonu.

Inne metody oceny rocznej takie jak: pomiary wskaźnikowe, modelowanie matematyczne, obiektywne metody szacowania mogą być stosowane w ocenach rocznych we wszystkich strefach w województwie dla ołowiu i tlenków azotu oraz w 17 strefach dla tlenku węgla, dwutlenku azotu i w 13 strefach dla dwutlenku siarki wg kryterium ochrony zdrowia.

W świetle przedstawionej „*Drugiej pięcioletniej oceny jakości powietrza w województwie śląskim*”, z uwagi na stwierdzone poziomy stężeń przekraczające górne progi oszacowania dla pyłu zawieszono PM10, benzenu i dwutlenku siarki, sieć pomiarowa monitoringu jakości powietrza powinna ulec rozbudowie.

Nowe stanowiska pomiarowe powinny być zlokalizowane:

- dla benzenu w 12 strefach obejmujących powiaty: będziński, bieruńsko-lędziński, częstochowski, gliwicki, kłobucki, lubliniecki, mikołowski, myszkowski, pszczyński, tarnogórski, zawierciański i żywiecki,
- dla pyłu zawieszono PM10 w 5 strefach:
 - bieruńsko-pszczyńskiej - obejmującej powiaty: bieruńsko-lędziński i pszczyński,
 - częstochowsko-lublinieckiej - obejmującej powiaty częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki,
 - gliwicko-mikołowskiej - obejmującej powiaty gliwicki i mikołowski,
 - tarnogórsko-będzińskiej - obejmującej powiaty tarnogórski, będziński, zawierciański,
 - Aglomeracji Rybnicko-Jastrzębskiej obejmującej miasta Jastrzębie-Zdrój, Rybnik i Żory.
- dla dwutlenku siarki wg kryterium ochrony zdrowia 1 stanowisko w Aglomeracji Rybnicko-Jastrzębskiej oraz wg kryterium ochrony roślin w 6 strefach obejmujących powiaty: będziński, bieruńsko-lędziński, mikołowski, raciborski, rybnicki i wodzisławski.

Szacunkowy koszt zakupu mierników w skali województwa wyniesie około 440 tys. złotych.